

SET 64

Terra de fang

REVISTA DE MARRATXÍ

TORNADA A L'ESCOLA
LLIURE D'ADDICCIONS

HUGO MARZO
CONSTÀNCIA, SACRIFICI
I ARRELS

ASSOCIACIONS
ASSOCIACIÓ D'AMICS
DE L'AVIACIÓ HISTÒRICA

GEN J
JOVES CORRESPONSALS

PAM A PAM
ES CAÜLLS

*Vuelta al colegio
libre de adicciones*

*Hugo Marzo
Constancia, sacrificio
y raíces*

*Asociaciones
Associació d'Amics
de l'Aviació Històrica*

*Gen J
Joves Corresponsals*

*Pam a Pam
Es Caülls*

PAGAMENT DE TRIBUTS EN TERMINI VOLUNTARI

Del 16 de setembre al
2 de desembre de 2024
(ambdós inclosos)

marratxi.es

Ajuntament
de Marratxi

AGÈNCIA
TRIBUTÀRIA
ILLES BALEARS

Ceràmica de Marratxi

#herència
#tradició
#innovació

ceramicademarratxi.com

ceràmica
de Marratxi

Ajuntament
de Marratxi

4

Ressó

Medi ambient / Esports
Joventut / Cultura

12

Reportatge

» Tornada a l'escola lliure d'addiccions
Vuelta al colegio libre dde adicciones

20

Mirades

» Hugo Marzo
Constància, sacrifici i arrels
Constancia, sacrificio y raíces

30

Gen J

» Joves Corresponsals

32

Pam a Pam

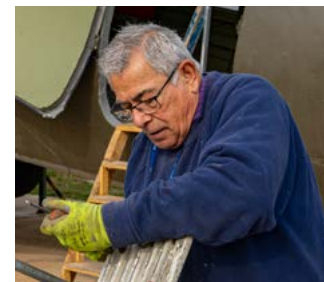
» Es Caülls

34

Coneix les associacions

» Associació d'Amics de l'aviació històrica

Redacció

Redacción

Alberto Fraile
Ana Serra
Maria Antònia Pol

Maquetació i disseny gràfic

Maquetación y diseño gráfico

Paula Tomàs

Fotografia

Fotografía

Joan Arbós

Edició i producció

Edición y producción

Deacorde
C/ Gran Via Asima, 2, 10
07009 Palma, Illes Balears
Spain
T +34 971781042
T +34 668861972
info@deacorde.com

Impressió

Impresión

GràficArt Imprenta

Coordinació

Coordinación

Ajuntament de Marratxí
C/ Olesa 66, Sa Cabaneta

MEDI AMBIENT

«Tu fas MarratxíNet»: una campanya per impulsar la neteja dels carrers

Aquesta campanya de sensibilització afronta el creixent problema del desbordament de contenidors, especialment durant l'estiu. «Tu fas MarratxíNet» demana als ciutadans que respectin la capacitat dels contenidors i que utilitzin els punts verds per a residus especials per tal d'evitar l'acumulació de fems als carrers. A més, la iniciativa cerca conscienciar sobre la correcta gestió de residus i promoure el reciclatge i la responsabilitat ciutadana.

L'Ajuntament de Marratxí ha llançat aquesta campanya de comunicació centrant-se en tres pilars fonamentals: la recollida d'excrements canins, l'ús adequat dels punts de reciclatge i la prevenció del desbordament de contenidors. La difusió es fa tant a les xarxes socials com en espais públics del municipi.

Jaume Llompart, batle de Marratxí, ha remarcat la importància de la participació ciutadana: «Feim una crida a l'acció col·lectiva. Cada veí té un paper crucial en el manteniment de Marratxí net i sostenible».

Per la seva banda, Andrés González, gerent de Marratxí21, reforça aquest missatge: «La col·laboració ciutadana és la clau per optimitzar els nostres serveis de neteja i preservar la qualitat de vida al municipi».

La recollida de residus porta a porta arriba a Marratxí

Paral·lelament, l'Ajuntament ha signat un contracte amb l'empresa FCC per gestionar els residus sòlids urbans del municipi durant els pròxims vuit anys. Aquest acord, que implica una inversió de 21,7 milions d'euros, inclou la implantació gradual d'un sistema de recollida porta a porta, que abastarà tot el municipi en un termini de tres anys, amb la separació dels residus en cinc categories.

Jaume Llompart ha destacat la importància d'aquest nou contracte per a la millora del servei de neteja i reciclatge: «Després de molt d'esforç i dels problemes generats als veïnats, pels quals demanam disculpes, esperam que Marratxí sigui el municipi que tots ens mereixem, un lloc molt més net i compromès amb el reciclatge». Llompart també ha subratllat que el contracte anterior havia vençut el 2019, i que el nou procés de licitació ha estat treballat intensament des de l'inici de la legislatura per actualitzar aquest assumpte tan crucial per a la comunitat.

Aquesta estratègia cerca millorar l'eficiència del servei i fomentar la participació ciutadana en el reciclatge, amb l'objectiu de posicionar Marratxí com un referent en la gestió responsable de residus.

Ràdio
Marratxí
92.9 FM

TOTES
LES PERSONES

Ajuntament
de Marratxí

MEDI AMBIENT

"Tu fas MarratxíNet": Una campaña para impulsar la limpieza de las calles

La campaña de sensibilización aborda el creciente problema del desbordamiento de contenedores, especialmente durante el verano. La propuesta pide a los ciudadanos respetar la capacidad de los contenedores y utilizar los puntos verdes para residuos especiales para evitar la acumulación de basura en las calles. Además, la iniciativa busca concienciar sobre la correcta gestión de residuos y promover el reciclaje y la responsabilidad ciudadana.

El Ayuntamiento de Marratxí ha lanzado esta campaña de comunicación centrándose en tres pilares fundamentales: la recogida de excrementos caninos, el uso adecuado de los puntos de reciclaje y la prevención del desbordamiento de contenedores. Su difusión se lleva a cabo tanto en redes sociales como en espacios públicos del municipio.

Jaume Llompart, alcalde de Marratxí, ha subrayado la importancia de la participación ciudadana: "Hacemos un llamamiento a la acción colectiva. Cada vecino juega un papel crucial en mantener Marratxí limpio y sostenible".

Por su parte, Andrés González, gerente de Marratxí21, refuerza este mensaje: "La colaboración ciudadana es la clave para optimizar nuestros servicios de limpieza y preservar la calidad de vida en el municipio".

La recogida de residuos puerta a puerta llega a Marratxí

Paralelamente, el Ayuntamiento ha firmado un contrato con la empresa FCC para gestionar los residuos sólidos urbanos del municipio durante los próximos ocho años, con una inversión de 21,7 millones de euros. Este acuerdo incluye la implementación gradual de un sistema de recogida puerta a puerta, que abarcará todo el municipio en un plazo de tres años, separando los residuos en cinco categorías.

Jaume Llompart ha destacado la importancia de este nuevo contrato en la mejora del servicio de limpieza y reciclaje: "Tras mucho esfuerzo y problemas generados a los vecinos, por los que pedimos disculpas, esperamos que Marratxí sea el municipio que todos merecemos, un lugar mucho más limpio y comprometido con el reciclaje". Llompart también ha subrayado que el contrato anterior venció en 2019, y que se ha trabajado intensamente por nuevo proceso de licitación desde el inicio de la legislatura, a fin de actualizar este asunto tan crucial para la comunidad.

Esta estrategia busca mejorar la eficiencia del servicio y fomentar la participación ciudadana en el reciclaje, con el objetivo de posicionar a Marratxí como un referente en la gestión responsable de residuos.

Sesiones personalizadas:
pérdida de peso, mejora deportiva,
rehabilitación y boxeo.

Planes adaptados a tus horarios y
objetivos, con apoyo nutricional.

Visítanos en Pont d'Inca

Av. Antoni Maura, 83

contáctanos al 650 822 536 / 676 246 313

¡Infórmate sin compromiso!

■ ESPORTS

La figura de Guillem Comamala perdurarà a la pista de vòlei platja de Son Caulelles

"Sempre lluitant, sempre triomfant, sempre feliç. Sempre formars part de la màgia del nostre club, sempre amb nosaltres, Guillem!"

Així resa la pancarta que ha presidit el camp de vòlei platja de Son Caulelles, on Guillem Comamala Fiol romandrà per sempre. «No podem seguir sumant moments tan intensos i màgics al teu costat, però estigues segur que sempre estaràs amb nosaltres», va expressar el president del Club Voleibol Pòrtol, Carlos Caimari, durant un emotiu homenatge al jove jugador, que va morir tràgicament després de ser atropellat per un iot a Cala Bona mentre pescava amb els seus familiars.

En Guillem, de tan sols 20 anys, serà sempre present a la pista d'arena de Pòrtol. «Estaràs a cada equip, darrere cada jugador, darrere cada jugadora, darrere cada jugada... Sempre hi seràs, acompanyant-nos», va afegir Carlos Caimari. Durant la cerimònia, el batle de Marratxí, Jaume Llopart, va afirmar: «És just que el seu nom quedi aquí, a la pista on va créixer i tant va gaudir jugant». I va anunciar l'inici dels tràmits per posar els noms de Guillem Comamala i Hugo Marzo, la seva parella de joc, a les pistes de vòlei platja de Son Caulelles.

Els companys d'en Guillem, juntament amb familiars, amics i representants de l'Ajuntament de Marratxí, varen guardar un minut de silenci en memòria del jove jugador, i es va inaugurar la primera edició del Torneig Nocturn Vòlei Platja Guillem Comamala Fiol.

La tragèdia va ocórrer la nit del passat 24 d'agost, a les aigües de Cala Bona. En Guillem estava pescant amb els seus familiars en una petita embarcació quan el iot La Luna, de bandera alemanya i gairebé 20 metres d'eslora, va envestir el bot, fet que li va provocar la mort.

La Facultat de Matemàtiques i Estadística de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), a Barcelona, on en Guillem estudiava, també li va retre homenatge el 9 de setembre, coincidint amb el primer dia de curs. «Sempre el trobarem a faltar a les nostres aules, però el portarem al nostre cor», va publicar la facultat.

Minut de silenci en memòria de Guillem Comamala.
Pistes de vòlei platja de Son Caulelles, 2024

Minuto de silencio en memoria de Guillem Comamala.
Pistas de voley playa de Son Caulelles, 2024

ESPORTS

La figura de Guillem Comamala perdurará en la pista de voley playa de Son Caulelles

"Siempre luchando, siempre triunfando, siempre feliz. Siempre formarás parte de la magia de nuestro club, ¡siempre con nosotros, Guillem!"

Así reza la pancarta que ha presidido el campo de Volei Playa de Son Caulelles, donde Guillem Comamala Fiol permanecerá para siempre. "No podremos seguir sumando momentos tan intensos y mágicos a tu lado, pero ten por seguro que siempre estarás con nosotros", expresó el presidente del Club Voleibol Pòrtol, Carlos Caimari, durante un emotivo homenaje al joven jugador, quien falleció trágicamente tras ser arrollado por un yate en Cala Bona mientras pescaba junto a sus familiares.

Guillem, con tan solo 20 años, estará siempre presente en la pista de arena de Pòrtol. "Estarás en cada equipo, detrás de cada jugador, detrás de cada jugadora, detrás de cada jugada... siempre estarás, acompañándonos", añadió Carlos Caimari. Durante la ceremonia, el alcalde de Marratxí, Jaume Llompart, afirmó: "Es justo que su nombre permanezca aquí, en la pista donde creció y tanto disfrutó jugando". Y anunció el inicio de los trámites para nombrar las pistas de Vóley Playa de Son Caulelles en honor a Guillem Comamala y Hugo Marzo, su compañero de juego.

Los compañeros de Guillem, junto con familiares, amigos, y representantes del Ajuntament de Marratxí, guardaron un minuto de silencio en memoria del joven jugador y se inauguró la primera edición del Torneig Nocturn Vòlei Platja Guillem Comamala Fiol.

La tragedia ocurrió la noche del pasado 24 de agosto en las aguas de Cala Bona. Guillem se encontraba pescando con sus familiares en una pequeña embarcación cuando el yate La Luna, de bandera alemana y casi 20 metros de eslora, embistió el bote, provocándole la muerte.

La Facultad de Matemáticas y Estadísticas de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), en Barcelona, donde Guillem estudiaba, también le rindió homenaje el 9 de septiembre, coincidiendo con el primer día de curso. "Siempre lo echaremos de menos en nuestras aulas, pero lo llevaremos en nuestro corazón", publicó la facultad.

RentPoint

alquiler del vehículo industrial equipado

 658 898 222 | alquiler@rentpoint.es | www.rentpoint.es

Un estiu d'esport, valors i creixement personal per als joves del municipi

Aquest estiu, Marratxí ha estat l'escenari d'una àmplia oferta de campus esportius per a infants i joves. El futbol, la gimnàstica rítmica, el bàsquet i el voleibol, entre d'altres, han proporcionat als joves del municipi l'oportunitat de millorar les seves habilitats, fer noves amistats i créixer personalment, sempre amb l'esport i els valors com a base

El Campus Cata Coll s'ha convertit en un espai de diversió i futbol per a prop de 70 nins i nines, amb edats compreses entre 5 i 18 anys. Durant els mesos de juliol i agost, al camp de futbol de Son Caulelles, aquests joves futbolistes no només han treballat en la millora de la seva tècnica al camp, sinó que també han interioritzat valors fonamentals com el respecte, la companyonia i la cultura de l'esforç, pilars tan importants d'aquest esport com la pilota mateixa.

Organitzats en grups reduïts segons la seva posició al camp, edat i nivell tècnic, els participants han comptat amb la guia de diversos entrenadors especialitzats, incloent-hi un preparador dedicat exclusivament als porters, un psicòleg i un nutricionista. Aquest enfocament personalitzat ha permès que cada jugador fos el centre del seu propi procés d'aprenentatge, a través d'un pla dissenyat per enfortir les seves capacitats tècniques, físiques i psicològiques.

Paloma Picazo, una de les coordinadores, subratlla la rellevància d'un entrenament estructurat però flexible. «Començam amb un escalfament que introdueix els infants en el joc, seguit d'activitats centrades en la tècnica i la tàctica, per després passar a la presa de decisions», comenta. Tanmateix, el futbol no és l'únic que omple les jornades: els nins i nines també gaudeixen d'activitats lúdiques com jocs aquàtics, castells inflables i vòlei platja, de manera que s'aconsegueix que l'aprenentatge sigui tan efectiu com entretingut.

Zulema Platel, una jove futbolista de 12 anys, destaca el que més li agrada del campus: «l'oportunitat de conèixer noves persones i gaudir d'experiències divertides». Per a ella i per a molts d'altres, Pòrtol ha estat més que un lloc d'entrenament; ha estat un espai on s'han forjat amistats i s'han creat records duradors al voltant de la pilota.

Simultàniament, el Club de Gimnàstica Rítmica Es Pont d'Inca ha ofert una experiència única per a nines al poliesportiu municipal Blanquerna. Verónica Ruiz, directora del Club, destaca que «a les jornades d'estiu feim exercicis de flexibilitat i treball amb aparells, i preparam la temporada 2025, però també feim tallers i jocs d'aigua i treballam aspectes com el pentinat i l'estètica per a les competicions». La mescla de gimnàstica i activitats recreatives ha permès a les alumnes gaudir i aprendre en un entorn relaxat i motivador.

A més, l'estiu a Marratxí ha proporcionat una variada oferta esportiva als joves, com ara el campus de l'Sporting Sant Marçal, el del Club Athletic i Recreatiu Marratxí, el de la Unió Esportiva Pla de Na Tesa, el de Gimnàstica Rítmica Costa i Llobera, el del Club de Bàsquet Sa Cabaneta i el del Club de Vòlei Pòrtol.

Un cop acabat l'estiu, queda clar que l'esforç, la dedicació i el treball en equip són els fonaments sobre els quals es construeix l'èxit, tant dins com fora del camp.

Imatges del Campus Cata Coll i el Club de Gimnàstica Rítmica Es Pont d'Inca

Un verano de deporte, valores y crecimiento personal para los jóvenes del municipio

Este verano, Marratxí ha sido el escenario de una amplia oferta de campus deportivos para niños, niñas y jóvenes. Desde el fútbol hasta la gimnasia rítmica, pasando por el baloncesto y el voleibol, han proporcionado a los jóvenes del municipio la oportunidad de mejorar sus habilidades, hacer nuevas amistades y crecer personalmente, siempre con el deporte y los valores como base

El Campus Cata Coll se ha convertido en un espacio de diversión y fútbol para cerca de 70 niños y niñas, con edades comprendidas entre los 5 y los 18 años. Durante los meses de julio y agosto, en el campo de fútbol de Son Caulelles, estos jóvenes futbolistas no solo han trabajado en la mejora de su técnica en el campo, sino que también han interiorizado valores fundamentales como el respeto, el compañerismo y la cultura del esfuerzo, pilares tan importantes del deporte como el propio balón.

Organizados en grupos reducidos según su posición en el campo, edad y nivel técnico, los participantes han contado con la guía de varios entrenadores especializados, incluyendo un preparador dedicado exclusivamente a los porteros, un psicólogo y un nutricionista. Este enfoque personalizado ha permitido que cada jugador sea el eje central de su propio proceso de aprendizaje, a través de un plan diseñado para fortalecer sus capacidades técnicas, físicas y psicológicas.

Paloma Picazo, una de las coordinadoras, subraya la relevancia de un entrenamiento estructurado pero flexible. “Empezamos con un calentamiento que introduce a los niños en el juego, seguido de actividades centradas en la técnica y la táctica, para luego pasar a la toma de decisiones”, comenta. Sin embargo, el fútbol no es lo único que llena las jornadas: los niños y niñas también disfrutaban de actividades lúdicas como juegos acuáticos, castillos hinchables y voley playa, logrando que el aprendizaje sea tanto efectivo como entretenido.

Zulema Platel, un joven futbolista de 12 años, resalta lo que más le gusta del campus: “la oportunidad de conocer a nuevas personas y disfrutar de experiencias divertidas”. Para ella y para muchos otros, Pòrtol ha sido más que un lugar de entrenamiento; ha sido un espacio donde se han forjado amistades y se han creado recuerdos duraderos en torno al balón.

Simultáneamente, el Club de Gimnasia Rítmica Es Pont d’Inca ha ofrecido una experiencia única para niñas en el polideportivo municipal Blanquerna. Verónica Ruiz, directora del Club, destaca: “En las jornadas de verano hacemos ejercicios de flexibilidad, trabajo con aparatos, preparamos la temporada 2025, pero también hacemos talleres, juegos de agua y trabajamos aspectos como el peinado y la estética para las competiciones”. La mezcla de gimnasia y actividades recreativas ha permitido a las alumnas disfrutar y aprender en un entorno relajado y motivador.

Además, el verano en Marratxí ha contado con una variada oferta deportiva para jóvenes, incluyendo el Campus del Sporting Sant Marçal, el del Club Athletic i Recreatiu Marratxí, el de la Unió Deportiva Pla de Na Tesa, el de Gimnasia Rítmica Costa i Llobera, el del Club de Bàsquet Sa Cabaneta y el del Club de Vòlei Pòrtol.

Al finalizar el verano, queda claro que el esfuerzo, la dedicación y el trabajo en equipo son los cimientos sobre los que se construye el éxito, tanto dentro como fuera del campo.

JOVENTUT

La joventut diu «Aloha» a l'estiu

La piscina municipal de sa Cabana es convertí, el dissabte 7 de setembre, en una illa tropical i en l'escenari de la festa Aloha. La celebració de temàtica hawaiana va ser el comiat perfecte per a un estiu molt animat. Amb l'assistència de mig centenar de joves d'entre 12 i 18 anys de diverses parts del municipi, l'abillament amb collarets de flors i faldilles de serrells estava assegurat.

A la festa, celebrada entre les 18 i les 21 hores, s'oferiren una varietat d'activitats i atraccions aquàtiques. De les més visitades va ser la catapulta humana, un joc en què una diana (i la punteria dels participants) decidia si la persona asseguda a l'atracció es banyava o no. Els obstacles aquàtics a la piscina varen triomfar com de costum.

A més, la celebració va incloure tallers creatius i altres activitats, totes amb ambientació de platja. Varen destacar les sandàlies personalitzades, les bitlles amb cocos naturals i el limbo. A tot això, s'hi sumaren begudes saludables, elaborades amb fruites i decorades per a l'ocasió, per refrescar un horabaixa d'estiu calorós. La música del DJ Carlos Ruiz va fer ballar a tothom amb una selecció de pop espanyol i música actual.

La juventud dice 'Aloha' al verano

La piscina municipal de Sa Cabana se convirtió, el sábado 7 de septiembre, en una isla tropical y en el escenario de la fiesta Aloha. La celebración de temática hawaiana fue la despedida perfecta para un verano muy animado. Con la asistencia de medio centenar de jóvenes de entre 12 y 18 años de diversas partes del municipio, el engalanamiento con collares de flores y faldas de flecos estaba asegurado.

La fiesta, celebrada entre las 18 y las 21 horas, ofreció una variedad de actividades y atracciones acuáticas. De las más visitadas fue la catapulta humana, un juego en el que un tanto (y la puntería de los participantes) decidía si la persona sentada en la atracción se mojaba o no. Los obstáculos acuáticos sobre la piscina triunfaron como de costumbre.

Además, la celebración incluyó talleres creativos y otras actividades, todas ellas con ambientación de playa. Destacaron la customización de sandalias, los bolos con cocos naturales y el limbo. A todo ello, se sumaron las bebidas frescas y saludables, elaboradas con frutas y decoradas para la ocasión, para refrescar una tarde calurosa de verano. La música del Dj Carlos Ruiz hizo bailar a todo el mundo con una selección de pop español y música actual.

Tornada a l'escola lliure d'addiccions

Vuelta al colegio libre de adicciones

Tornada a l'institut.
Marratxí 2024

Vuelta al colegio.
Marratxí 2024

Centenars de joves comencen el curs aquests dies. A en Miquel, que estudiarà 1r d'ESO, li han regalat un telèfon d'última generació. En canvi, a en Joan, encara no li han donat el seu primer mòbil. Els pares no estan segurs de les conseqüències que pot tenir per al seu fill. Aquest inici de curs moltes famílies tendran el dilema de si donar o no un dispositiu als preadoslescents, una situació que els generarà molts de dubtes. Quatre experts en la matèria —un psicòleg, un treballador social, un policia tutor i una experta en addiccions a les xarxes socials— il·lustren el tema i ens mostren què s'està fent a Marratxí per lluitar contra l'abús de les pantalles aquest principi de curs

Centenares de jóvenes comienzan el curso estos días. A Miquel, que estudiará 1º de ESO, le han regalado un teléfono de última generación. En cambio, a Joan todavía no le han dado su primer móvil. Los padres no están seguros de las consecuencias que puede tener para su hijo. Este inicio de curso muchas familias tendrán el dilema de si dar o no un dispositivo a los pre-adolescentes, una situación que les generará muchas dudas. Cuatro expertos en la materia —un psicólogo, un trabajador social, un policía tutor y una experta en adicciones a las redes sociales— arrojan luz sobre el tema y nos muestran qué se está haciendo en Marratxí para luchar contra el abuso de las pantallas este principio de curso

Els reptes de la tornada a l'escola

L'ús de pantalles no ha minvat a l'estiu. «La percepció que tenc és que el temps d'esbarjo al carrer no ha augmentat i que els alumnes arriben fent un major consum de pantalles. Ara bé, hi haurà allots que no tendran cap problema per tornar a la rutina i n'hi haurà que substituiran part de la seva vida per les pantalles», diu Joan Mercè, educador social a l'Àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament de Marratxí. Les escoles, especialment els primers anys de secundària, incideixen més en el mal ús de dispositius mòbils «perquè és un període problemàtic en temes de delictes, assetjaments i xarxes socials», afegeix.

Segons Gisela López, directora del programa SOFIA de Projecte Home Balears, que treballa les addiccions a pantalles entre menors, l'ús durant les vacances dependrà una mica de com hem planificat l'estiu en família: «Si no hem tengut una rutina ni uns plans alternatius, la tendència normal és l'augment de temps usant les pantalles, tant els infants com els adults». A més, a l'estiu moltes famílies poden veure el comportament dels seus fills quan se'ls limita l'ús de dispositius, videojocs o xarxes socials, i és quan s'animen a demanar tractament.

Abans d'iniciar el curs, els policies tutors ofereixen a tots els centres escolars de Marratxí xerrades preventives per a 5è de primària i 1r d'ESO. Els temes es trien segons els temes que més preocupin. A més, Silvestre del Río i Guillem Ensenyat atenen els menors del municipi i les seves famílies quan ja han tengut algun tipus de conflicte per l'ús de la tecnologia.

Segons Del Río, més d'un 60 % dels problemes que atenem a Marratxí estan directament o indirectament associats a l'ús dels dispositius. «Els professors es mostren preocupats per la repercussió que tenen les addiccions en els alumnes, que es poden originar al centre escolar

Los retos de la 'vuelta al cole'

El uso de pantallas no ha disminuído en verano. «La percepción que tengo es que el tiempo de ocio en la calle no ha aumentado y que los alumnos llegan haciendo un mayor consumo de pantallas. Ahora bien, habrá niños que no tendrán ningún problema para volver a la rutina y los habrá que sustituirán parte de su vida por las pantallas», dice Joan Mercè, educador social en el Área de Servicios Sociales de Ayuntamiento de Marratxí. Las escuelas, especialmente en los primeros años de secundaria, inciden más en el mal uso de dispositivos móviles «porque es un período problemático en temas de delitos, acosos y redes sociales», añade.

Según Gisela López, directora del programa SOFÍA de Projecte Home Balears, que trabaja las adicciones a pantallas entre los menores, el uso durante las vacaciones dependerá un poco de cómo hemos planificado el verano en familia: «Si no hemos tenido una rutina ni unos planes alternativos, la tendencia normal es el aumento de tiempo usando las pantallas, tanto niños como adultos». Además, en verano muchas familias pueden ver el comportamiento de sus hijos cuando se limita el uso de dispositivos, videojuegos o redes sociales, y es cuando se animan a pedir tratamiento.

Antes de iniciar el curso, los policías tutores ofrecen a todos los centros escolares de Marratxí charlas preventivas para 5º de primaria y 1º de ESO. Los temas se eligen según los temas que más preocupen. Además, Silvestre del Río y Guillem Ensenyat atienden a los menores del municipio y sus familias cuando ya han tenido algún tipo de conflicto por el uso de la tecnología.

Según Del Río, más de un 60% de los problemas que atienden en Marratxí están directa o indirectamente asociados al uso de los dispositivos. «Los profesores se muestran preocupados por la repercusión que tienen las adicciones en los alumnos, que pueden originarse en el

o a casa, mitjançant aplicacions de jocs o xarxes socials. Ho pateixen els centres, però la gestió d'aquests és molt difícil una vegada que surten», diu.

L'ús de pantalles a casa

L'addicció al mòbil és un tema que cada vegada preocupa més els pares per les conseqüències que té, segons els experts consultats. Per aquest motiu, cerquen vies per informar-se. Una manera de fer-ho són les jornades familiars que organitza l'Àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament de Marratxí: Ús de pantalles i noves tecnologies per part d'infants i adolescents i Addiccions conductuals a xarxes socials, videojocs i telèfons intel·ligents. Aquests diàlegs amb experts posen damunt la taula qüestions com quina és l'edat en la qual s'ha de donar el primer mòbil o com prevenir aquesta addicció. Sergi Marimon, psicòleg i educador social a Marratxí Social, explica que una de les finalitats de les xerrades és destacar la importància que té l'ús que fan els pares del mòbil i prendre consciència que els menors repeteixen les conductes que veuen en els adults.

A casa, «els pares hauran de ser un referent, un suport i un exemple», coincideix Del Río. El problema és que, en general, no ho estan sent. Segons el policia, «hauríem de regular-ne l'ús, retardar l'accés al primer telèfon intel·ligent i no donar-lo a edats cada cop més primerenques, però no ho estam fent». Per aquest comunicador i educador especialista en xarxes socials i adolescents, els pares «no ensenyam ni controlam l'ús del dispositiu. En comptes de posar-nos les piles i intentar aprendre més per ser un referent, donam per fet que han nascut amb el mòbil sota el braç i els deixam que s'autogestionin. Aquest és un gran error, els problemes amb la tecnologia solen ser molt greus». A més, el fet que no facem un bon ús del telèfon i que quan el nostre fill ens vol explicar alguna cosa mirem el mòbil «dona com a resultat problemàtiques associades», afegeix.

Quan el problema ja és tangible, tant els policies tutors com l'Àrea de Serveis Socials de Marratxí duen a terme una atenció individualitzada. Així ens ho explica Mercè: «Els educadors socials i la psicòloga donen pautes per fer front a aquesta addicció». Si no hi ha una resposta favorable, «el cas es deriva a unitats més especialitzades com l'UCA i Projecte Home. Això sí, sempre depèn de la voluntat de la persona per fer el canvi». Segons la directora del programa SOFIA, «no hem de perdre de vista que les pantalles no són un afició, ni serveixen per omplir el temps lliure, són una eina. En el moment que deixen de ser-ho, pot començar una conducta problemàtica».

centro escolar o en casa, mediante aplicaciones de juegos o redes sociales. Lo sufren los centros, pero su gestión es muy difícil una vez que salen», dice.

El uso de pantallas en casa

La adicción al móvil es un tema que cada vez preocupa más a los padres por sus consecuencias, según los expertos consultados. Por ese motivo, buscan vías para informarse. Una forma de hacerlo son las jornadas familiares que organiza el Área de Servicios Sociales del Ayuntamiento de Marratxí: Uso de pantallas y nuevas tecnologías por parte de niños y adolescentes y Adicciones conductuales a redes sociales, videojuegos y teléfonos inteligentes. Estos diálogos con expertos ponen sobre la mesa cuestiones como cuál es la edad en la que debe darse el primer móvil o cómo prevenir esta adicción. Sergi Marimon, psicólogo y educador social en Marratxí Social, explica que una de las finalidades de las charlas es destacar la importancia que tiene el uso que hacen los padres del móvil y tomar conciencia de que los menores repiten las conductas que ven en los adultos.

En casa, «los padres tendrán que ser un referente, un apoyo y un ejemplo», coincide Del Río. El problema es que, por lo general, no lo están siendo. Según el policía, "deberíamos regular su uso, retrasar el acceso al primer teléfono inteligente y no darlo a edades cada vez más tempranas, pero no lo estamos haciendo". Para este comunicador y educador especialista en redes sociales y adolescentes, los padres "no enseñamos ni controlamos el uso del dispositivo. En vez de ponernos las pilas e intentar aprender más para ser un referente, damos por sentado que han nacido con el móvil bajo el brazo y les dejamos que se autogestionen. Éste es un gran error, los problemas con la tecnología suelen ser muy graves". Además, el hecho de que no hagamos un buen uso del teléfono y que cuando nuestro hijo quiere explicarnos algo miramos el móvil "da como resultado problemáticas asociadas", añade.

Cuando el problema es tangible, tanto los policías tutores como el Área de Servicios Sociales de Marratxí llevan a cabo una atención individualizada. Así nos lo explica Mercè: "Los educadores sociales y la psicóloga dan pautas para hacer frente a esa adicción". Si no existe una respuesta favorable, "el caso se deriva a unidades más especializadas como la UCA y Projecte Home. Eso sí, siempre depende de la voluntad de la persona por realizar el cambio". Según la directora del programa SOFIA, "no debemos perder de vista que las pantallas no son una afición, ni sirven para llenar el tiempo libre, son una herramienta. En el momento en que dejan de serlo, puede empezar una conducta problemática".

«Més d'un 60 % dels problemes que atenem a Marratxí estan directament o indirectament associats a l'ús dels dispositius»

"Más de un 60% de los problemas que atendemos en Marratxí están directa o indirectamente asociados al uso de los dispositivos"

«Hem de perdre la por de controlar i posar límits, però és molta feina per als pares»

"Debemos perder el miedo a controlar y poner límites, pero es mucho trabajo para los padres"

»

Un grup de joves a l'entrada de l'Institut, 2024

Un grupo de jóvenes a la entrada del Instituto, 2024

D'altra banda, l'Ajuntament «està elaborant un pla municipal, el Pla d'Addiccions, que és el que abans es coneixia com a Pla de Drogues, però en el qual ara s'inclourà l'addicció al mòbil, per poder establir les actuacions adequades davant aquesta problemàtica», ens avança Mercè. «Esperem que es pugui posar en marxa al més aviat possible», conclou.

L'edat adequada per usar el dispositiu

«Caldrà ser més contundents entre els 10 i els 14 anys», asseguren els policies tutors. Tenir un mòbil abans dels 12 anys «em sembla una barbaritat», opina Del Río. «No sé exactament la funció que pot tenir en la vida d'aquests infants tenir un mòbil a 8, 9 o 10 anys, l'edat en què s'adquireix actualment», assevera. Segons aquest policia tutor, no hi ha una edat exacta en la qual hauríem de donar un mòbil a un menor, «depèn de la maduresa del nin o la nina, les circumstàncies personals, l'educació i l'entorn de cada família. Jo solc marcar el mínim en 14 anys, ja que és quan s'adquireix responsabilitat penal i l'edat permesa per tenir xarxes socials a Espanya. Hi ha adolescents que en tenen 16 i continuen sense estar preparats per gestionar un mòbil, i hi haurà infants de 13 que ho faran millor».

A Projecte Home imparteixen tallers als col·legis i instituts i reben comentaris dels pares. «Et diuen que lliurar-se de comprar un telèfon quan l'infant té 12 anys és pràcticament impossible», diu López. «Als instituts ens estan demanant tallers per a infants cada vegada més joves, i inclús per a estudiants de primària, i hem

Por otra parte, el Ayuntamiento “está elaborando un plan municipal, el Plan de Adicciones, que es el que antes se conocía como Plan de Drogas, pero en el que ahora se incluirá la adicción al móvil, para poder establecer las actuaciones adecuadas ante esta problemática”, nos adelanta Mercè. “Esperamos que se pueda poner en marcha lo antes posible”, concluye.

La edad adecuada para usar el dispositivo

“Habrà que ser más contundentes entre los 10 y los 14 años”, aseguran los policías tutores. Tener un móvil antes de los 12 años “me parece una barbaridad”, opina Del Río. “No sé exactamente la función que puede tener en la vida de estos niños tener un móvil a 8, 9 o 10 años, la edad en la que se adquiere actualmente”, asevera. Según este policia tutor, no hay una edad exacta en la que deberíamos dar un móvil a un menor, “depende de la madurez del niño o niña, las circunstancias personales, la educación y el entorno de cada familia. Yo suelo marcar el mínimo en 14 años, ya que es cuando se adquiere responsabilidad penal y la edad permitida para tener redes sociales en España. Hay adolescentes que tienen 16 y siguen sin estar preparados para gestionar un móvil, y habrá niños de 13 que lo harán mejor”.

En Projecte Home imparten talleres en los colegios e institutos y reciben comentarios de los padres. “Te dicen que librarse de comprar un teléfono cuando el niño tiene 12 años es prácticamente imposible”, dice López. “En los institutos nos están pidiendo talleres para niños cada

arribat a donar formació als pares amb fills a educació infantil». Els experts coincideixen que els pares han de saber per què donen el telèfon i quin ús tindrà.

En aquest enfocament preventiu coincideix també Sergi Marimon. «Quan arribi el moment d'introduir les pantalles, s'haurà de plantejar com es gestionaran». Això sí, en cap cas volen imposar normes a les famílies, sinó fer recomanacions: «Sabem que cada pare té el seu propi criteri, la nostra feina és posar a disposició les informacions més actualitzades de com funciona l'exposició a les pantalles a determinades edats», afegeix.

Posar límits i comunicar-se: les claus de l'èxit

«Quan un infant et demana un telèfon mòbil, no l'hi dones i te'n desentens. És important donar-los una alternativa d'oci per ocupar el temps lliure de manera saludable». Així ho fa Silvestre del Río amb la seva pròpia família i és el consell que dona als altres pares. «Tot el temps que inverteixen a fer esport o activitats no estan pendents del telèfon», diu. Segons el policia, les poques famílies que inicialment resisteixen i no donen dispositius a edats primerenques «hi cauen perquè els infants passen molt de temps a casa» i és difícil controlar.

«En aquest camí el més important és acompanyar-los», afegeix. Així, els experts opten per una aproximació entre generacions, i parlar de les aplicacions i les xarxes socials que utilitzen els menors i dels youtubers que els agraden. A més, «caldria fer una revisió del telèfon i de l'ús que n'estan fent, fins i tot a les edats d'inici. A partir d'aquí, comunicació. Explicar-los el perquè de les coses», diu del Río.

vez más jóvenes, e incluso para estudiantes de primaria, llegando a dar formación a los padres con hijos en educación infantil". Los expertos coinciden en que los padres deben saber por qué dan el teléfono y qué uso va a tener.

En ese enfoque preventivo coincide también Sergi Marimon. "Cuando llegue el momento de introducir las pantallas, tendrá que plantearse cómo se gestionarán". Eso sí, en ningún caso quieren imponer normas a las familias, sino hacer recomendaciones: "Sabemos que cada padre tiene su propio criterio, nuestro trabajo es poner a disposición las informaciones más actualizadas de cómo funciona la exposición a las pantallas a determinadas edades", añade.

Poner límites y comunicarse: las claves del éxito

"Cuando un niño te pide un teléfono móvil, no se lo das y te desentendes. Es importante darles una alternativa de ocio para ocupar el tiempo libre de forma saludable". Así lo hace Silvestre del Río con su propia familia y es el consejo que da a otros padres. "Todo el tiempo que invierten en hacer deporte o actividades no están pendientes del teléfono", dice. Según el policía, las pocas familias que inicialmente resisten y no dan dispositivos a edades tempranas "caen porque los niños pasan mucho tiempo en casa" y es difícil controlar.

"En este camino lo más importante es acompañarlos", añade. Así, los expertos optan por una aproximación entre generaciones, y hablar de las aplicaciones y redes sociales que utilizan los menores y de los youtubers que les gustan. Además, "habría que hacer una revisión del teléfono y del uso que están haciendo, incluso en las edades de inicio. A partir de ahí,

Marimon està d'acord amb aquest punt i explica que hi ha edats en què seria convenient revisar juntament amb el fills les publicacions que volen penjar, «per poder raonar i reflexionar què és el que volen comunicar». D'altra banda, es pot detectar que hi ha un problema quan s'els retira el dispositiu. En aquest moment, «si l'adolescent canvia de comportament i es torna més irritable», és senyal que el comportament és addictiu. Des de Projecte Home ho corroboren: «Les famílies detecten aïllament extrem i conductes agressives i desproporcionades quan hi ha un límit a l'ús de pantalles».

Ja el 2020 l'estudi «Els adolescents i les pantalles addictives a les Illes Balears» (Anuari de l'Educació de les Illes Balears) apuntava que entorn d'un 20 % d'adolescents estaven connectats vuit hores diàries, una xifra que pot arribar a ser preocupant. Això sí, segons Projecte Home les hores de pantalla no són indicadors d'una patologia per si soles. «No només ens hem de quedar amb les hores d'exposició, sinó amb el comportament, quan deixen de fer activitats a l'aire lliure o amb els amics», alerta Gisela López.

Feim tard? Els experts opinen

«M'agrada pensar que no», diu Del Río, però haver esperat tant a reaccionar fa que «sigui difícil de regular», afegeix. El problema és molt evident i s'ha engrandit, «ara ningú llevarà els mòbils als menors d'entre 10 i 14 anys que ja fa dos o tres anys que l'usen», diu. Intentarem corregir el que es pugui, que els menors de 8 o 9 anys no tinguin mòbil i que quan en tinguin no l'utilitzin 4 hores i mitja cada dia, que és la mitjana a les Balears.

Des de Projecte Home asseguren que «no arribam tard, tenim marge de maniobra. Hi ha consciència social per part de professors, famílies i professionals respecte al fet que s'ha de fer alguna cosa. Hem de perdre la por de controlar i posar límits, però és molta feina per als pares. No per endarrerir el moment de donar el mòbil fins a 16 anys ho tenim tot fet. Mentrestant, hem d'escoltar els menors i fer un seguiment», conclou López.

comunicación. Explicarles el porqué de las cosas”, dice del Río. Marimon está de acuerdo con este punto y explica que hay edades en las que sería conveniente revisar junto a sus hijos las publicaciones que quieren colgar, “para poder razonar y reflexionar qué es lo que quieren comunicar”. Por otra parte, se puede detectar que existe un problema cuando se les retira el dispositivo. En este momento, “si el adolescente cambia de comportamiento y se vuelve más irritable” es señal de que el comportamiento es adictivo. Desde Projecte Home lo corroboran: “Las familias detectan aislamiento extremo y conductas agresivas y desproporcionadas cuando existe un límite al uso de pantallas”.

Ya en 2020 el estudio "Los adolescentes y las pantallas adictivas en las Islas Baleares" (Anuario de la Educación de las Islas Baleares) apuntaba que en torno a un 20 % de adolescentes estaban conectados ocho horas diarias, una cifra que puede llegar a ser preocupante. Eso sí, según Projecte Home las horas de pantalla no son indicadores de una patología por sí solas. “No sólo debemos quedarnos con las horas de exposición, sino con el comportamiento, cuando dejan de realizar actividades al aire libre o con los amigos”, alerta Gisela López.

¿Llegamos tarde? Los expertos opinan

"Me gusta pensar que no", dice Del Río, pero haber esperado tanto a reaccionar hace que "sea difícil de regular", añade. El problema es muy evidente y se ha agrandado, "ahora nadie quitará los móviles a los menores de entre 10 y 14 años que ya hace dos o tres años que lo usan", dice. Intentaremos corregir lo posible, que los menores de 8 o 9 años no tengan móvil y que cuando los tengan no lo utilicen 4 horas y media cada día, que es la media en Baleares.

Desde Projecte Home aseguran que “no llegamos tarde, tenemos margen de maniobra. Existe conciencia social por parte de profesores, familias y profesionales respecto a que hay que hacer algo. Debemos perder el miedo a controlar y poner límites, pero es mucho trabajo para los padres. No por retrasar el momento de dar el móvil hasta 16 años lo tenemos todo hecho. Mientras, debemos escuchar a los menores y hacer un seguimiento”, concluye López.

10 CONSELLS DELS EXPERTS PER ALS PARES

1

Especificar les hores i les aplicacions que es poden fer servir.

Especificar las horas y aplicaciones que se pueden utilizar.

2

Donar diferents alternatives d'esbarjo i establir hàbits saludables.

Dar diferentes alternativas de entretenimiento y establecer hábitos saludables.

3

Evitar tenir el telèfon a l'habitació i usar-lo durant la nit, ja que això afecta les hores de descans i el rendiment escolar i afavoreix l'addicció.

Evitar tener el teléfono en la habitación y usarlo durante la noche, ya que esto afecta a las horas de descanso y al rendimiento escolar y favorece la adicción.

4

Limitar l'ús del telèfon a taula, a l'hora de dinar i sopar.

Limitar el uso del teléfono en la mesa, a la hora de comer y cenar.

5

Abans de donar el telèfon per primera vegada, redactar amb els fills un contracte de normes d'ús i les conseqüències d'incomplir-les.

Antes de dar el teléfono por primera vez, redactar con los hijos un contrato de normas de uso y las consecuencias de incumplirlas.

6

Entre els 14-16 anys reflexionar amb els fills de per què usen els dispositius i què volen expressar amb les seves publicacions.

Entre los 14-16 años reflexionar con los hijos porqué usan los dispositivos y qué quieren expresar con sus publicaciones.

7

Consultar professionals en cas de dubtes o de conductes de risc respecte a l'abús de dispositius.

Consultar a profesionales en caso de dudas o de conductas de riesgo respecto al abuso de dispositivos.

8

Donar exemple del bon ús de dispositius.

Dar ejemplo del buen uso de dispositivos.

9

Interessar-se pels seus referents a les xarxes socials.

Interesarse por sus referentes en las redes sociales.

10

Tenir una estació de càrrega en zones comunes.

Tener una estación de carga en zonas comunes.

HUGO

«Participar a les olimpíades seria un somni»

Hugo Marzo (Marratxí, 2005) va néixer amb una pilota de voleibol sota el braç. Començà a jugar al Club Voleibol Pòrtol als vuit anys, un equip que serà el fonament d'una exitosa trajectòria.

El jove jugador ha acabat batxillerat després d'estar dos anys a Palència amb la Selecció Permanent. Un any ple d'èxits destacables, començant per la classificació per a l'europèu amb la sub-20 i el tercer lloc en el Campionat d'Espanya Júnior amb el Club Voleibol Pòrtol. A més, el seu talent i el seu rendiment l'han duit a ser convocat per a la selecció sub-22, tot i ser sub-20.

Ara comença una nova etapa a l'illa. El jove esportista està d'enhorabona perquè ha fitxat per al Connecta Balear Manacor, a la posició de lliure. Un nou repte que afronta amb il·lusió.

“Participar en los Juegos Olímpicos sería un sueño”

Hugo Marzo (Marratxí, 2005) nació con una pelota de voleibol bajo el brazo. Comenzó a jugar en el Club Voleibol Pòrtol a los ocho años, un equipo que será la base de una exitosa trayectoria.

El joven jugador ha terminado el bachillerato después de pasar dos años en Palencia con la Selección Permanente. Un año lleno de éxitos destacables, empezando con la clasificación para el europeo con la sub-20 y el tercer lugar en el Campeonato de España Júnior con el Club Voleibol Pòrtol. Además, su talento y rendimiento lo han llevado a ser convocado para la selección sub-22, a pesar de ser sub-20.

Ahora comienza una nueva etapa en la isla. El joven deportista está de enhorabuena porque ha fichado por el Connecta Balear Manacor, en la posición de líbero. Un nuevo reto que afronta con ilusión.

Hugo Marzo: constància, sacrifici i arrels

MARZO

Parlem dels teus inicis. Que ha significat per a tu el Club Voleibol Pòrtol?

Va ser l'equip on vaig aprendre a jugar, a tenir més visibilitat anant a campionats d'Espanya A més, he pogut jugar amb els meus amics, que és el que m'ha fet gaudir més d'aquest esport.

Per què el vòlei i no un altre esport?

Abans practicava natació, però no m'agradava, i els esports com el futbol no em cridaven l'atenció. Vaig apostar pel vòlei i em va agradar.

El lloc que t'ha vist créixer ha estat Marratxí. Què significa per a tu?

És molt important per a mi, he fet esport aquí i hi tenc tot el meu cercle d'amics. Feia dos anys que no hi vivia i ho trobava a faltar. Aquests dos anys he compaginat els estudis de batxillerat a Palència, al Centre de Tecnificació de la Selecció Espanyola, amb el vòlei. Ara que he tornat trob que, com a Mallorca, no s'està enlloc.

Com ha estat la temporada 2023-2024?

Molt especial. Amb el Club Voleibol Pòrtol aconseguírem la tercera posició en el Campionat d'Espanya Júnior. Ha estat una gran fita acabar aquesta etapa amb un pòdium nacional.

I la temporada amb La Roja?

Encara que fa uns quatre anys que jugo amb la selecció, enguany també ha estat molt emocionant, ja que la meua categoria, la sub-20, s'ha pogut classificar per a l'europeu, que comença al setembre. I, a més, vaig ser convocat per a la sub-22, amb la qual vàrem jugar l'europeu a Holanda. Estar amb els grans m'ha permès aprendre en tots els aspectes, tant tècnics com humans.

Hablemos de tus inicios. ¿Qué ha significado para ti el Club Voleibol Pòrtol?

Fue el equipo donde aprendí a jugar y a tener más visibilidad al asistir a campeonatos de España. Además, pude jugar con mis amigos, y eso me ha hecho disfrutar mucho de este deporte.

¿Por qué el voleibol y no otro deporte?

Antes practicaba natación, pero no me gustaba, y deportes como el fútbol no me llamaban la atención. Aposté por el voleibol y me gustó.

El lugar que te ha visto crecer ha sido Marratxí. ¿Qué significa para ti?

Es muy importante para mí. He practicado deporte aquí y tengo todo mi círculo de amigos en Marratxí. Llevaba dos años sin vivir aquí y lo echaba de menos. Estos dos años he estado estudiando bachillerato en Palencia en el centro de Tecnificación de la Selección Española, y compaginándolo con el voleibol. Ahora que he vuelto, como en Mallorca en ningún sitio.

¿Cómo ha sido la temporada 2023-2024?

Muy especial. Con el Club Voleibol Pòrtol conseguimos la tercera posición en el Campeonato de España Júnior. Ha sido una gran hazaña acabar esta etapa con un podio nacional.

¿Y la temporada con La Roja?

Aunque hace unos cuatro años que juego con la selección, este año también ha sido muy emocionante. Con mi categoría sub-20 nos hemos clasificado para el Europeo que comienza en septiembre. Además, estuve convocado con la sub-22, que jugó el Europeo en Holanda. Estar con los mayores me ha permitido aprender en todos los aspectos, tanto técnicos como humanos.

I ara que s'ha acabat la temporada, què t'espera aquests pròxims mesos?

A l'agost he estat entrenant per a la preparació de l'Europeu amb la sub-20, que comença aquest mes.

Com gestiones el sacrifici que comporta l'esport essent tan jove?

És veritat que l'esport és exigent, veus com tots els teus amics estan gaudint a la platja o sortint de festa i tu estàs entrenant. A més, estar lluny de ca teva es fa difícil. Però quan comences a veure resultats, val la pena.

Aquest esforç s'ha vist recompensat amb el fitxatge per al Club Voleibol Manacor. Com afrontes aquest nou repte?

Amb moltes ganes i il·lusió. Al final, Palència és un lloc on només et centres a estudiar i entrenar. Ara puc estar a casa gaudint d'un equip com el Manacor, que sempre he vist jugar, fins i tot he jugat contra ells amb el Pòrtol. Aquest fitxatge per a mi és un gran triomf. Tenc moltes ganes de jugar i poder gaudir de l'equip.

Has estudiat el batxillerat alhora que entrenaves. Com ho has compaginat?

Som un al·lot exigent quant als estudis, per la qual cosa he hagut de sacrificar alguns vespres i dormir poc. Però ha valgut la pena, perquè he tret bones notes i he pogut entrar en la carrera que volia.

Què has après d'aquesta etapa fora de ca teva?

Viure fora és una mica difícil. Sobretot els dies dolents, ja que compaginar els estudis i l'entrenament, si ets exigent amb tu mateix, pot arribar a ser complicat. No obstant això, he après molt a gestionar les emocions i a conviure amb tota la gent de l'equip, ja que érem vint en una sola residència. També aprens a tenir paciència i ser més empàtic.

Quins són els teus projectes futurs?

M'encantaria jugar a Manacor bastants d'anys. Ara que ho he aconseguit, m'agradaria gaudir-ho. No descarto anar a l'estranger i jugar en un equip fora d'Espanya. Això sí, a curt termini sí que m'agradaria quedar aquí uns anys per aprendre i donar el màxim nivell que pugui a la vegada que estudiï a distància el doble grau d'Enginyeria Informàtica i ADE.

Enguany has rebut un altre premi...

A Palència em varen donar un premi al Jugador de l'Any de la Concentració Permanent, que reconeix tant la temporada esportiva com l'acadèmica, i la veritat és que no m'ho esperava. Sí que és cert que enguany m'he esforçat molt en els estudis, però va ser una gran sorpresa. És en aquests moments quan penses que tot l'esforç ha valgut la pena.

¿Y ahora que ha terminado la temporada, qué te espera en los próximos meses?

En agosto he estado entrenando para la preparación del Europeo con la sub-20, que comienza este mes.

¿Cómo gestionas el sacrificio que conlleva el deporte siendo tan joven?

Es verdad que el deporte es exigente porque ves que tus amigos están disfrutando en la playa o saliendo de fiesta y tú estás entrenando. Además, estar lejos de casa es difícil. Pero cuando comienzas a ver los resultados, vale la pena.

Este esfuerzo se ha visto recompensado con el fichaje en el Club Voleibol Manacor. ¿Cómo afrontas este nuevo reto?

Con muchas ganas e ilusión. Al final, Palencia es un lugar donde solo te concentras en estudiar y entrenar. Ahora que puedo estar en casa disfrutando de un equipo como el Manacor, que siempre he visto jugar e incluso he jugado contra ellos con el Pòrtol, este fichaje para mí es un gran triunfo. Tengo muchas ganas de jugar y disfrutar del equipo.

Has estudiado el bachillerato al mismo tiempo que entrenabas. ¿Cómo lo has compaginado?

Soy una persona exigente en cuanto a los estudios, por lo que he tenido que sacrificar algunas noches de sueño. Pero ha valido la pena, porque he sacado buenas notas y he podido entrar en la carrera que quería: doble grado de Ingeniería Informática y ADE.

¿Qué has aprendido de estos años de esta etapa fuera de casa?

Vivir fuera es un poco difícil, sobre todo en los días malos, ya que compaginar los estudios y el entrenamiento, si eres exigente contigo mismo, puede llegar a ser complicado. Sin embargo, he aprendido mucho a gestionar las emociones y a convivir con toda la gente del equipo, ya que éramos veinte en una sola residencia. También aprendes a tener paciencia y a ser más empático.

¿Cuáles son tus proyectos futuros?

Me encantaría jugar en Manacor durante varios años. Ahora que lo he conseguido, me gustaría disfrutarlo. No descarto ir al extranjero y jugar en un equipo fuera de España. Eso sí, a corto plazo sí que me gustaría quedarme aquí unos años para aprender y dar el máximo nivel posible mientras estudio a distancia.

Este año has recibido algún premio...¿verdad?

En Palencia me dieron un premio al Jugador del Año de la Concentració Permanent, que reconoce tanto la temporada deportiva como la académica, y la verdad es que no me lo esperaba. Es cierto que este año me he esforzado mucho en los estudios, pero fue una gran sorpresa. En esos momentos es cuando piensas que todo

A la Gala de l'Esport de Marratxí també et varen donar un reconeixement per la bona temporada. Què va significar?

La veritat és que em va encantar veure que el municipi coneixia els èxits que he aconseguit i que me'ls recompensava d'aquella manera. N'estic molt agraït.

Parlant d'assoliments, has estat capità de l'equip nacional, què ha suposat per a tu?

És una responsabilitat que em va encantar tenir. Ser capità d'una selecció nacional és una cosa que intimida una mica, però consider una gran fita que hagin tingut confiança en mi per assumir aquest càrrec. A canvi, intentava preocupar-me al màxim per l'equip.

Ara que han acabat els Jocs Olímpics, com veus el panorama actual de la selecció nacional de vòlei?

Accedir als Jocs Olímpics és molt complicat, perquè el nivell és molt alt. Tot i així, aquests anys està creixent molt i crec que l'equip ho està fent molt bé, perquè a poc a poc va aconseguint més punts per classificar-se. No obstant això, consider que falta promocionar més el voleibol i donar a conèixer aquest esport. Crec que, d'aquí a uns anys, podríem arribar a somiar aquestes olimpíades que tant desitjam. I participar-hi seria un somni.

el esfuerzo ha valido la pena.

En la Gala del Deporte de Marratxí también te dieron un reconocimiento por la buena temporada. ¿Qué significó?

La verdad es que me encantó ver cómo el municipio reconoce los logros que estoy consiguiendo y me lo recompensa de esta manera. Estoy muy agradecido.

Hablando de logros, has sido capitán del equipo nacional. ¿Qué ha supuesto para ti?

Es una responsabilidad que me encantaba tener. Ser capitán de una selección nacional es algo que intimida un poco, pero lo considero un gran logro que hayan tenido confianza en mí para asumir ese cargo. A cambio, intentaba preocuparme al máximo por el equipo.

Ahora que han terminado los Juegos Olímpicos, ¿cómo ves el panorama actual de la Selección Nacional de voleibol?

Acceder a los Juegos Olímpicos es muy complicado, porque el nivel es muy alto. Aun así, estos años el equipo está creciendo mucho y creo que lo está haciendo muy bien porque poco a poco está consiguiendo más puntos para clasificarse. No obstante, considero que hace falta promocionar más el voleibol y dar a conocer este deporte. Creo que, dentro de unos años, podríamos llegar a soñar con esas olimpíadas que tanto deseamos y participar sería un sueño.

Vares créixer amb Guillem Comamala, a qui vàrem perdre fa un mes. Què voldries destacar de la seva figura?

Tenc un any menys que ell i sempre he intentat imitar-lo, perquè era perfecte en tot: bon estudiant, molt bon jugador i sobretot era una persona excel·lent. Era molt fàcil ser el seu company. Sempre l'he tengut com a referència, d'ençà que era petit i jugàvem junts. Era capaç de tot, i sempre amb un somriure. Assabentar-me de la notícia ha estat molt dur, i més estant tot sol a Grècia [amb la selecció espanyola sub-20]. El recordaré com l'al·lot perfecte que era. Encara que ja no sigui amb nosaltres, sempre serà el meu exemple a seguir.

Creciste con Guillem Comamala, a quien perdimos hace un mes. ¿Qué querrías destacar de su figura?

Tengo un año menos que él y siempre he intentado imitarlo, porque era perfecto en todo: buen estudiante, muy buen jugador y, sobre todo, una persona excelente. Era muy fácil ser su compañero. Siempre lo he tenido como referencia cuando era pequeño y jugábamos juntos. Era capaz de todo y siempre con una sonrisa. Enterarme de la noticia ha sido muy duro, y más estando solo en Grecia [con la selección española sub-20]. Lo recordaré como el chico perfecto que era. Aunque ya no esté con nosotros, siempre será mi ejemplo a seguir.

CARA A CARA

Com és el teu dia a dia?

Aquests dos darrers anys a Palència, la meva rutina era aixecar-me a les set, estudiar una hora i entrenar de nou i mitja a dotze i mitja. A l'horabaixa tornàvem al pavelló i a classe, de set a deu i mitja. Encara que fos una mica estressant, al final t'hi acostumes. La rutina per a l'any vinent també serà un repte, perquè entrenarem al matí i a l'horabaixa.

El millor moment?

Acabar un entrenament molt exigent, que són els que més gaudesc, arribar a casa, dutxar-me i relaxar-me. I després, estar amb la meva família.

Un personatge que admiris.

En Rafel Nadal, per la seva fortalesa mental, la capacitat que té per remontar qualsevol partit o sortir-se de qualsevol situació difícil, i la mentalitat que té com a esportista.

Un llibre.

Cómo hacer que te pasen cosas buenas, de Marian Rojas. Un llibre que explica com funciona el cervell en situacions com la depressió, la por o la tensió, i que em va ajudar molt a gestionar els nervis als partits i reconèixer el que em passava.

Una pel·lícula.

Shutter Island, perquè té un gir argumental molt interessant que no t'esperes.

¿Cómo es tu día a día?

Estos dos últimos años en Palencia, mi rutina era levantarme a las siete, con una hora para estudiar y entrenar de nueve y media a doce y media. Por la tarde volvía del pabellón y tenía clase de siete a diez y media. Aunque fuera un poco estresante, al final te acostumbras. La rutina para el próximo año también será un reto, porque entrenamos por la mañana y por la tarde.

¿El mejor momento?

Terminar un entrenamiento muy exigente, que son los que más disfruto, llegar a casa, ducharme y relajarme. Y luego, estar con mi familia.

Un personaje al que admira.

Rafael Nadal, por su fortaleza mental y la capacidad que tiene para remontar cualquier partido o superar cualquier situación difícil, y la mentalidad que tiene como deportista.

Un libro.

Cómo hacer que te pasen cosas buenas, de Marian Rojas, porque es un libro que te explica cómo funciona el cerebro en situaciones como la depresión, el miedo o la tensión, y me ayudó mucho a gestionar los nervios en los partidos y a reconocer lo que me estaba pasando

Una película.

Shutter Island, porque tiene un giro argumental muy interesante que no te esperas.

DIUMENGE 06/10

ARTEIXÍ

MERCAT D'ARTESANIA

📍 Nova Cabana

Parc de la Mediterrània

A partir de les 10 h

Animació infantil / pinta cares / artesanies
foodtrucks / música en directe

Colabora:

AAVV
Nova Cabana

LA SEDUCCIÓN

Sarra Torres. RESERVOIR BOOKS

El desig és pot palpar entre les pàgines d'aquesta fascinant novel·la en què una jove fotògrafa es posa en contacte amb una escriptora vint anys més gran per retratar-la a la Costa Catalana. Sara Torres torna després de l'èxit de *Lo que hay* amb una novel·la que destaca pel seu lirisme i les reflexions sobre les dinàmiques de poder en les relacions.

El deseo se puede palpar entre las hojas de esta fascinante novela en la que una joven fotógrafa se pone en contacto con una escritora veinte años mayor para retratarla en la Costa Catalana. Sara Torres vuelve tras el éxito de *Lo que hay* con una novela que destaca por su lirismo y reflexiones sobre las dinámicas de poder en las relaciones.

PERDER EL JUICIO

Ariana Harwicz. EDITORIAL ANAGRAMA

Les relacions maternofilials solen descriure's com un amor sense límits que et pot fer perdre el judici (el psíquic i el jurídic). La protagonista ha estat condemnada a presó a França pel segrest dels seus fills bessons, Jonay i Elías Fourier. En poc més de cent pàgines, l'autora explora les possibilitats respecte al fet que tots estam a un pas de ser criminals.

Las relaciones materno filial suelen describirse como un amor sin limites es que te puede hacer perder el juicio (el psíquico y el jurídic). La protagonista ha sido condenada a prisión en Francia por el secuestro de sus hijos mellizos, Jonay y Elías Fourier. En poco más de cien páginas, la autora explora las posibilidades de que todos estamos a un paso de ser criminales.

TARÁNTULA

Eduardo Halfon. LIBROS DEL ASTEROIDE S.L.U

Dos joves germans, exiliats des de fa anys als Estats Units, tornen a Guatemala per participar en un campament d'infants jueus en un bosc amb un misteri tenebrós. Els germans hauran de trobar la manera de sobreviure. En aquesta obra gairebé autobiogràfica, l'autor pretén descriure la Guatemala violenta i complexa dels anys vuitanta.

Dos jóvenes hermanos, exiliados desde hace años en Estados Unidos, regresan a Guatemala para participar en un campamento de niños judíos en un bosque con un misterio tenebroso. Los hermanos deberán hayar la manera de sobrevivir. En esta obra casi autobiográfica el autor pretende describir la Guatemala violenta y compleja de los años 80.

«Artistes de Marratxí» a Sa Refinadora

La selecció compta amb artistes de renom internacional, com els escultors Josep Maria Alcover o James Lambourne, i els pintors Teresa Matas, Margalida Escalas o Antoni Socías, entre d'altres

Sa Refinadora ha acollit durant el mes de setembre l'exposició «Artistes de Marratxí», que ret homenatge a setze artistes marratxiners o amb una forta vinculació al municipi i que practiquen diferents disciplines artístiques: escultura, pintura i fotografia. La iniciativa vol donar visibilitat als artistes locals en aquest nou espai expositiu, l'edifici històric industrial més important des Pont d'Inca i antiga seu d'Indústries Agrícoles de Mallorca des de 1931, un immoble que s'ha rehabilitat recentment com a sala d'exposicions.

La mostra, que podem veure fins al divendres 27 de setembre, és un recull d'obres majoritàriament recents en què es pot veure una peça de cada artista. La selecció compta amb escultors de renom internacional com Josep Maria Alcover o James Lambourne, i dels pintors Teresa Matas, Margalida Escalas, o Antoni Socías. Els fotògrafs Jaume Gual i Xavier Ramis completen el cartell d'artistes, tots ells residents a Marratxí. Entre els nascuts al municipi hi ha els ceramistes i escultors Margalida Juan i Juan Oliver, i el pintor Tomeu Garau.

Tots els artistes acudiren a la inauguració, a la qual també se sumà el ceramista palmèsà Joan Pere Català. «Sempre és molt important poder exposar, però, quan es tracta d'un projecte com aquest, et fa il·lusió. Primer, per poder compartir l'experiència amb altres artistes, i després, per l'espai, que és preciós i està molt ben adaptat a l'ús que ara té. Ser a la primera exposició que es fa aquí, a Sa Refinadora, és molt especial», expressà Català.

Per part seva, la ceramista de Pòrtol Marga Juan va destacar la importància de donar visibilitat als artistes locals. «És tot un orgull com a marratxinera poder inaugurar aquesta sala tan important per al terme. És preciosa, i feia falta una sala d'exposicions amb aquestes característiques. Estic molt contenta», declarà.

Joan Oliver, també ceramista i escultor, espera que l'espai es converteixi en un referent de la cultura. «He vist molta

La selección cuenta con artistas de renombre internacional, como los escultores Josep Maria Alcover o James Lambourne, y los pintores Teresa Matas, Margalida Escalas o Antoni Socías, entre otros

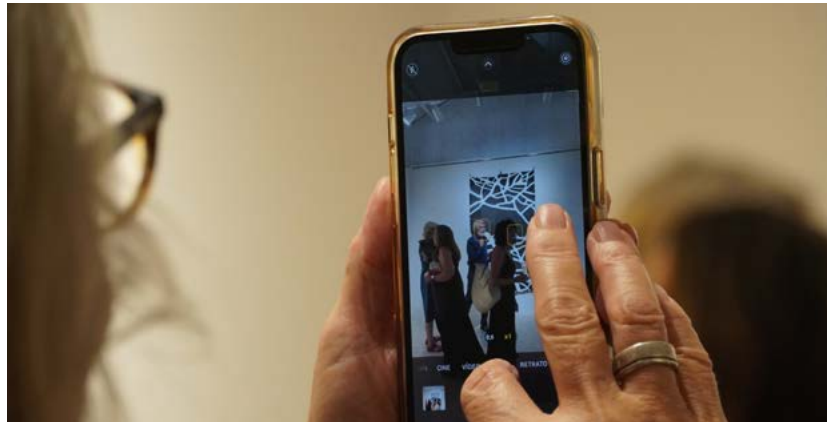
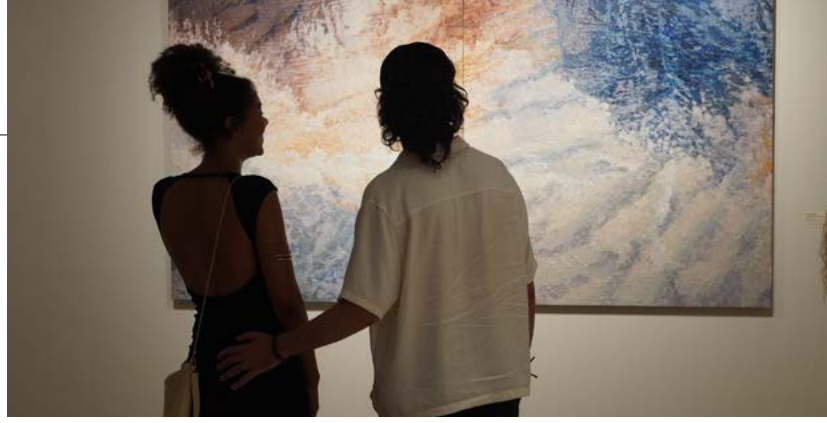
Sa Refinadora ha acogido durante el mes de septiembre la exposición "Artistas de Marratxí", que rinde homenaje a dieciséis artistas marratxiners o con una fuerte vinculación al municipio y que practican diferentes disciplinas artísticas: escultura, pintura y fotografía. La iniciativa quiere dar visibilidad a los artistas locales en este nuevo espacio expositivo, el edificio histórico industrial más importante de Es Pont d'Inca y antigua sede de Industrias Agrícolas de Mallorca desde 1931, un inmueble que se ha rehabilitado recientemente como sala de exposiciones.

La muestra, que podemos ver hasta el viernes 27 de septiembre, es una recopilación de obras mayoritariamente recientes en las que se puede ver una pieza de cada artista. La selección cuenta con escultores de renombre internacional como Josep Maria Alcover o James Lambourne y de los pintores Teresa Matas, Margalida Escalas, o Antoni Socías. Los fotógrafos Jaume Gual y Xavier Ramis completan el cartel de artistas, todos ellos residentes en Marratxí. Entre los nacidos en el municipio se encuentran los ceramistas y escultores Margalida Juan y Juan Oliver, y el pintor Tomeu Garau.

Todos los artistas acudieron a la inauguración, a la que también se sumó el ceramista palmésano Joan Pere Català. "Siempre es muy importante poder exponer, sin embargo, cuando se trata de un proyecto como éste, te hace ilusión. Primero, para poder compartir la experiencia con otros artistas, y después, por el espacio, que es precioso y muy bien adaptado al uso que ahora tiene. Estar en la primera exposición que se hace aquí, en Sa Refinadora, es muy especial", expresó Català.

Por su parte, la ceramista de Pòrtol Marga Juan destacó la importancia de dar visibilidad a los artistas locales. "Es todo un orgullo como marratxinera poder inaugurar esta importante sala para el término municipal. Es preciosa y hacía falta una sala de exposiciones con estas características. Estoy muy contenta", declaró.

gent de sa Cabaneta, el meu poble. Ja coneixen l'espai, és com integrar-lo dins la vida del poble. Veig que donarà molt de joc i que pot ser un referent fins i tot a Mallorca. Estic enamorat d'aquest espai».

La regidora de Cultura de l'Ajuntament, Carmen Cañellas, es va mostrar orgullosa de poder reunir el talent marratxiner en una mateixa sala i en un espai com Sa Refinadora. «Estam molt contents, ha vingut una gentada, han respost tant marratxiners i marratxineres com gent de fora. És la primera exposició des de la inauguració del Certamen de Pintura, emmarcat en les festes de Sant Marçal, i ha estat un èxit».

A més, la regidora va destacar que el municipi vol ser un referent cultural: «Marratxí és coneguda com a terra de fang, però aquí també tenim pintura, fotografia i escultura. A partir d'ara es coneixerà encara més com a terra de cultura; per a nosaltres és tot un orgull», va assenyalar.

Joan Oliver, también ceramista y escultor, espera que el espacio se convierta en un referente de la cultura. “He visto a mucha gente de Sa Cabaneta, mi pueblo. Ya conocen el espacio, es como integrarlo en la vida del pueblo. Veo que dará mucho juego y que puede ser un referente incluso en Mallorca. Estoy enamorado de ese espacio”.

La regidora de Cultura del Ayuntamiento, Carmen Cañellas, se mostró orgullosa de poder reunir el talento marratxiner en una misma sala y en un espacio como Sa Refinadora. “Estamos muy contentos, ha venido mucha gente, han respondido tanto marratxiners y marratxineres como gente de fuera. Es la primera exposición desde la inauguración del Certamen de Pintura, enmarcado en las fiestas de Sant Marçal, y ha sido un éxito”.

Además, la regidora destacó que el municipio quiere ser un referente cultural: “Marratxí es conocida como tierra de fang, pero aquí también tenemos pintura, fotografía y escultura. A partir de ahora se conocerá aún más como tierra de cultura; para nosotros es todo un orgullo”, señaló.

Joves Corresponsals

el que tens a dir ens importa

Joves Corresponsals neix de la necessitat de fer una crida perquè els adolescents participin en les activitats que es fan als Espais Joves i a les associacions. És una eina «per donar veu a la població jove de Marratxí, que a vegades queda desconnectada del teixit social», diu Amengual.

Durant aquests mesos ha estat treballant en aquest projecte, que ja havia començat en els darrers anys. Ara, amb la dedicació exclusiva de na Sara, es pretén donar-li un nou impuls, millorar-lo i dedicar-hi projectes específics.

Un repte que afronta amb «il·lusió i, això sí, una mica de pressió», ens explica. Ara bé, en què consisteix aquest projecte que fa que aquesta jove qualificada esperi amb grans ànsies l'arribada de setembre?

Sabem realment per què els joves no participam en aquestes activitats? Na Sara pensa que o bé aquestes no responen als interessos dels joves, o bé la informació no els arriba.

Però com s'aconseguirà que s'omplin els Espais Joves?

El repte consisteix a fer que els mateixos joves siguin transmissors de la informació, entre iguals, de manera que es converteixin en líders comunicatius i que les activitats rutlin com una cadena de WhatsApp.

D'altra banda, na Sara tindrà la missió de formar i capacitar els voluntaris que vulguin participar en aquest projecte. Així tendran recursos per poder tractar temes tabús i no hauran de recórrer a les xarxes socials, una eina que sí que pot ser útil, però que també està plena de notícies enganyoses.

Tens un projecte i no saps com fer-lo realitat?

Na Sara i les dinamitzadores acompanyaran els joves que tinguin projectes entre mans i vulguin desenvolupar-los. Elles els acompanyaran en el procés.

Aquesta educadora social està a l'espera de ficar-se a les aules per donar el sus definitiu al programa i col·laborar amb els instituts del municipi.

Sara, des d'aquí et desitjam molta sort i esperam que sigui tot un èxit.

«No ens aturam a demanar què necessiten els adolescents». Així és com comença la nostra conversa amb Sara Amengual, l'encarregada de dur endavant el projecte Joves Corresponsals. Na Sara és educadora social i enguany forma part de la beca que proporciona el SOIB, Joves Qualificats, a Marratxí

Ens veim a les aules!

responsals

lo que tienes que decir nos importa

«No nos detenemos a preguntar qué necesitan los adolescentes». Así comienza nuestra conversación con Sara Amengual, la encargada de llevar adelante el proyecto Joves Corresponsals. Sara es educadora social y este año forma parte de la beca proporcionada por el SOIB, Joves Qualificats, en Marratxí

ESCOLTA
L'ENTREVISTA A
MTXI. ES/RÀDIO-
MARRATXI

Podràs trobar na Sara quasi diàriament als patis de les escoles o instituts amb taules informatives, i a les reunions dels delegats i a les aules fent xerrades adaptades als nivells educatius.

Podrás encontrar a Sara casi diariamente en los patios de las escuelas o institutos con mesas informativas, en las reuniones de delegados y en las aulas dando charlas adaptadas a los niveles educativos.

Joves Corresponsals nace de la necesidad de hacer un llamada para que los adolescentes participen en las actividades que se organizan en los Espais Joves y en las asociaciones. Es una herramienta «para dar voz a la población joven de Marratxí, que a veces queda desconectada del tejido social», dice Amengual.

Durante estos meses ha estado trabajando en este proyecto, que ya había comenzado en años anteriores. Ahora, con la dedicación exclusiva de Sara, se pretende darle un nuevo impulso, mejorarlo y dedicarle proyectos específicos.

Un reto que afronta con «ilusión y, eso sí, un poco de presión», nos comenta. ¿En qué consiste este proyecto que hace que esta joven cualificada espere con gran ansia la llegada de septiembre?

¿Sabemos realmente por qué los jóvenes a veces no participan en estas actividades? Sara cree que o bien estas no responden a los intereses de los jóvenes, o bien la información no les llega.

Pero, ¿cómo se logrará llenar los Espais Joves?

El reto consiste en hacer que los propios jóvenes sean transmisores de la información, entre iguales, de manera que se conviertan en líderes comunicativos y las actividades fluyan como una cadena de WhatsApp.

Por otro lado, Sara tendrá la misión de formar y capacitar a los voluntarios que quieran participar en este proyecto. Así tendrán recursos para tratar temas tabúes sin recurrir a las redes sociales, una herramienta que puede ser útil, pero que también está llena de noticias falsas.

¿Tienes un proyecto y no sabes cómo hacerlo realidad?

Sara y las dinamizadoras acompañarán a los jóvenes que tengan proyectos y quieran desarrollarlos, guiándolos en el proceso.

Esta educadora social está a la espera de entrar en las aulas para dar el empujón definitivo al programa y colaborar con los institutos del municipio.

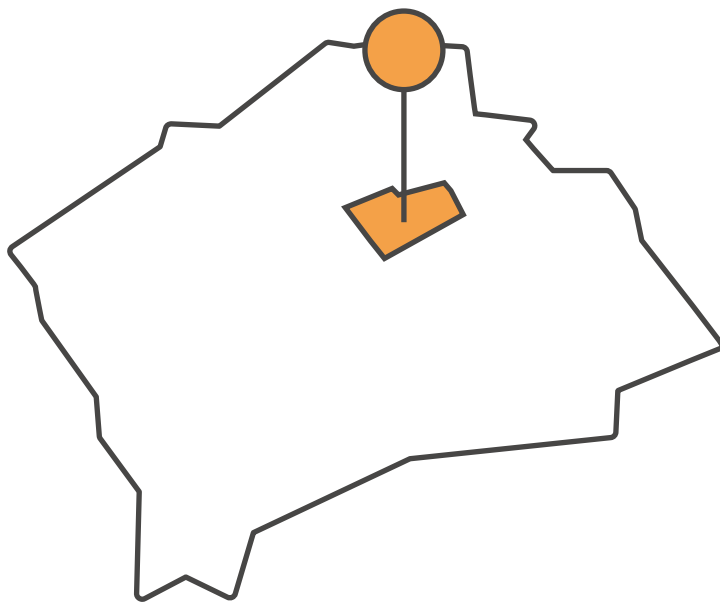
Sara, desde aquí te deseamos mucha suerte y esperamos que sea todo un éxito.

¡Nos vemos en las aulas!

PAM A PAM: ES CAÜLLS

 2.131
HABITANTS

 2,96 KM²

La seva història

Es Caüells, actualment una zona urbanitzada que acull un destacat centre comercial del municipi, té una història que es remunta, com a mínim, a l'època medieval. Originàriament formava part de la gran possessió de Son Sales, una de les més importants de Mallorca. Aquesta propietat es distingia per la seva vasta extensió i per ser un centre important de producció agrícola i ramadera. Comptava amb cases, cellers, una tafona, un molí de sang i estables, a més d'amples camps de conreu dedicats a garrovers, oliveres, vinyes i cereals.

L'any 1800, Son Sales es va dividir en dues: Son Sales i Es Caüells. La segona, també coneguda com Son Sales Nou, es dedicà principalment a la ramaderia i va arribar a acollir fins a 3.000 ovelles i 500 oliveres. La propietat fou adquirida pels amos de la veïna Son Verí, que dugueren a terme importants millores en les infraestructures, inclosa la reconstrucció del pont des Caüells. Durant el segle XIX, la possessió es desenvolupà com una unitat agrícola independent, encara que sempre sota la influència de les famílies Verí i Salas, grans terratinents de l'illa.

En l'actualitat, l'antiga possessió ha estat en bona part urbanitzada, i la seva extensió original ha donat lloc a nuclis com es Caüells, Can Farineta, es Figueral, es Camp d'Inca, sa Vinya i Son Sales. Encara es poden trobar vestigis del seu passat agrícola en les estructures que han sobreviscut, com les cases, el celler i la cuina de la casa de l'amo.

Què hi trobareu?

El pont des Caüells, construït al segle XIX amb blocs de marès, fou una obra clau per salvar el torrent de Coanegra i millorar la connexió entre es Caüells i Son Sales. Aquest pont no només va facilitar el transport i la comunicació entre aquestes dues

Su historia

Es Caüells, actualmente una zona urbanizada que alberga un destacado centro comercial del municipio, tiene una historia que se remonta, al menos, a la época medieval. Originalmente, formaba parte de la gran posesión de Son Sales, una de las más importantes de Mallorca. Esta propiedad se distinguía por su vasta extensión y por ser un importante centro de producción agrícola y ganadera. Contaba con casas, bodegas, una almazara, un molino de sangre y establos, además de amplios campos de cultivo dedicados a algarrobos, olivos, viñedos y cereales.

En 1800, Son Sales fue dividida en dos: Son Sales y Es Caüells. La segunda, también conocida como Son Sales Nou, se dedicó principalmente a la ganadería, llegando a albergar hasta 3.000 ovejas y 500 olivos. La propiedad fue adquirida por los dueños de la vecina Son Verí, quienes llevaron a cabo importantes mejoras en las infraestructuras, incluida la reconstrucción del puente de Es Caüells. Durante el siglo XIX, la posesión se desarrolló como una unidad agrícola independiente, aunque siempre bajo la influencia de las familias Verí y Sales, grandes terratenientes de la isla.

En la actualidad, la antigua finca de Es Caüells ha sido en gran parte urbanizada, y su extensión original ha dado lugar a núcleos como Es Caüells, Can Farineta, Es Figueral, Es Camp d'Inca, Sa Vinya y Son Sales. Aún se pueden encontrar vestigios de su pasado agrícola en las estructuras que han sobrevivido, como las casas, la bodega y la cocina de la casa del amo.

¿Qué encontraréis?

El puente de Es Caüells, construido en el siglo XIX con bloques de marès, fue una obra clave para salvar el torrente de

importants explotacions, sinó que també es va convertir en un símbol de la influència i el poder de les famílies terratinents.

Va ser reconstruït pels propietaris de Son Verí i, com a testimoni del seu llegat, es varen col·locar dos escuts als laterals: a l'esquerra, el de la família Verí, i a la dreta, el de la família Sales. Al centre, hi ha un crucifix amb els quatre braços en forma de flor de lis, símbol de puresa, honor i poder, i davall d'aquest, la inscripció amb la data de 1884.

El torrent de Coanegra, que travessa les valls de Coanegra fins a unir-se amb el torrent Gros al Raiguer, és un entorn natural de gran valor ecològic. Al llarg del seu curs, passa pels termes municipals de Bunyola, Orient, Alaró, Santa Maria, i Marratxí, i al seu entorn es troba una rica biodiversitat.

En la transformació de la zona des Caùlls destaca la construcció del Mallorca Fashion Outlet, inaugurat el 2002 amb el nom de Festival Park. Aquest centre comercial, dissenyat a l'estil dels centres comercials a l'aire lliure de Califòrnia, s'ha convertit en una destinació popular, tant per a compres com per a l'oci a Mallorca, ja que ofereix una àmplia varietat de botigues, restaurants, cinemes i cafeteries.

Aquest contrast entre el passat agrícola i el present modern subratlla l'evolució de la zona, des dels seus humils orígens com una extensió rural dedicada a la ramaderia fins a convertir-se en una de les àrees més urbanitzades i dinàmiques de Marratxí.

ELS VEÏNATS OPINEN...

Què us agrada més de viure aquí?

- » És una zona molt tranquil·la, íntima i segura.
- » Entorn amb natura.
- » Hi ha molta facilitat per aparcar.
- » Està al costat de Palma amb accés directe a l'autopista.
- » Hi ha un baixador del tren molt a prop.

Què canviariu d'Es Caùlls perquè fos millor?

- » Hi ha una total dependència del cotxe.
- » No hi ha serveis com un forn de pa o un bar.
- » Arreglar la zona verda de darrere la urbanització.
- » Hi ha un xalet que es dedica al lloguer turístic il·legal i causa molèsties.

Coanegra y mejorar la conexión entre Es Caùlls y Son Sales. Este puente no solo facilitó el transporte y la comunicación entre estas dos importantes explotaciones, sino que también se convirtió en un símbolo de la influencia y el poder de las familias terratenientes.

Fue reconstruido por los propietarios de Son Verí, y como testimonio de su legado, se colocaron dos escudos en los laterales: a la izquierda, el de la familia Verí, y a la derecha, el de la familia Sales. En el centro, se encuentra un crucifijo con los cuatro brazos en forma de flor de lis, símbolo de pureza, honor y poder, y debajo de este, la inscripción con la fecha de 1884. El torrente de Coanegra, que atraviesa los valles de Coanegra hasta unirse con el torrente Gros en el Raiguer, es un entorno natural de gran valor ecológico. A lo largo de su curso, pasa por los municipios de Bunyola, Orient, Alaró y Marratxí, y en su entorno se encuentra una rica biodiversidad.

En la transformación de la zona de Es Caùlls destaca la construcción del Mallorca Fashion Outlet, inaugurado en 2002 bajo el nombre de Festival Park. Este centro comercial, diseñado al estilo de los centros comerciales al aire libre de California, se ha convertido en un destino popular tanto para compras como para ocio en Mallorca, ya que ofrece una amplia variedad de tiendas, restaurantes, cines y cafeterías.

Este contraste entre el pasado agrícola y el presente moderno subraya la evolución de la zona, desde sus humildes orígenes como una extensión rural dedicada a la ganadería hasta convertirse en una de las áreas más urbanizadas y dinámicas de Marratxí.

LOS VECINOS OPINAN...

¿Qué os gusta más de vivir aquí?

- » Zona muy tranquila, íntima y segura.
- » Rodeado por naturaleza.
- » Hay mucha facilidad para aparcar.
- » Está al lado de Palma con acceso directo a la autopista.
- » Hay un apeadero del tren muy cerca.

¿Qué cambiaríais de Es Caùlls para mejorarlo?

- » Hay una total dependencia del coche.
- » No hay servicios como panadería ni bar.
- » Arreglar la zona verde detrás de la urbanización.
- » Hay un chalet que se dedica al alquiler turístico ilegal y causa molestias.

Enquesta anònima a veïnats d'Es Caùlls

Enquesta anònima a la vecinos d'Es Caùlls

Quan va sorgir la iniciativa de crear aquesta associació?

La varen crear l'any 2018 sis persones, totes elles vinculades al món de l'aviació, entre les quals hi havia pilots, mecànics i historiadors.

Quants de membres sou?

Actualment, l'associació compta amb 50 membres, dels quals entre 8 i 10 hi col·laboren pràcticament cada dia. Tots som voluntaris i apassionats de l'aviació.

Quina és la vostra tasca principal?

A l'aeròdrom de Son Bonet, disposàvem d'un avió icònic, el Douglas DC-3, que es trobava en un estat avançat de deteriorament. Vàrem arribar a un acord amb AENA, el gestor aeroportuari, perquè ens permetessin restaurar-lo, amb l'objectiu de deixar-lo tal com va sortir de fàbrica l'any 1942. Vàrem iniciar les tasques de restauració i, avui dia, pràcticament estan acabades, només queda restaurar un motor.

Quines activitats de l'AAAH destacaríeu?

També ens dedicam a activitats culturals. Tenim un conveni signat amb AMADIP, escoles i instituts de Mallorca perquè puguin fer una visita didàctica a Son Bonet, tant a l'exterior com a l'exposició que tenim muntada, la qual esperam ampliar en els pròxims mesos.

La nostra prioritat és recuperar el patrimoni històric que tenim a les Balears. Cal tenir en compte que Mallorca és pionera des de l'any 1960 com a destinació turística, i Son Bonet i Son Sant Joan hi varen tenir un paper fonamental com a punts d'entrada de turistes i de desenvolupament econòmic.

Feim nombroses activitats culturals, com ara conferències. Intentam explicar la història de l'aviació a les Balears, i a Espanya en general, i fomentar la cultura aeronàutica.

Quins projectes futurs teniu?

El nostre projecte més immediat és la creació de la col·lecció museogràfica aeronàutica de les Balears. Ja tenim l'edifici llogat a AENA, i estam pendents que es rehabiliti i s'adapti.

També volem crear un parc infantil aeronàutic. La disposició tant d'AENA com de l'Ajuntament de Marratxí és molt bona, i ja estam fent els tràmits necessaris per tirar-lo endavant.

Des de l'any 1920, Son Bonet ha estat un epicentre d'activitat aeronàutica. Durant la Guerra Civil, aquí hi va haver una base d'avions italians. Va ser el primer aeroport on arribaren avions comercials amb passatgers de Barcelona a Mallorca. Amb el temps, Son Bonet va quedar petit pel gran volum comercial i es va construir Son Sant Joan.

Avui dia, Son Bonet és també l'epicentre de la lluita contra incendis. Aquí hi ha la base de l'IBANAT, així com helicòpters i avions preparats per sortir immediatament.

Quin missatge voleu transmetre a aquells qui encara no coneixen la vostra tasca?

Amb l'associació i l'espai cultural que estam impulsant, volem apropar la gent al món de l'aviació. Ens agradaria que els amants de l'aeronàutica s'involucrassin en les nostres activitats i coneguessin aquest apassionant projecte.

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE L'AVIACIÓ HISTÒRICA

¿Cuándo surgió la iniciativa de crear esta asociación?

Se creó en el año 2018 por seis personas, todas ellas vinculadas al mundo de la aviación, entre las cuales había pilotos, mecánicos e historiadores.

¿Cuántos miembros sois?

Actualmente, la asociación cuenta con 50 miembros, de los cuales entre 8 y 10 colaboran prácticamente cada día. Todos somos voluntarios y apasionados de la aviación.

¿Cuál es vuestra tarea principal?

En el aeródromo de Son Bonet, contábamos con un avión icónico, el Douglas DC-3, que se encontraba en un estado avanzado de deterioro. Llegamos a un acuerdo con AENA, el gestor aeroportuario, para que nos permitieran restaurarlo, para dejarlo tal y como salió de fábrica en el año 1942. Iniciamos las tareas de restauración y, a día de hoy, prácticamente está terminado, queda restaurar un motor para finalizar.

¿Qué iniciativas destacarías dentro de la AAAH?

También nos dedicamos a actividades culturales. Tenemos un convenio firmado con AMADIP, escuelas e institutos de Mallorca para que puedan hacer una visita didáctica en Son Bonet, tanto al exterior como a la exposición que tenemos montada, la cual esperamos ampliar en los próximos meses.

Nuestra prioridad es recuperar el patrimonio histórico que tenemos en las Baleares. Hay que tener en cuenta que Mallorca es pionera como destino turístico desde el año 1960, y la aviación jugó un papel fundamental tanto en Son Bonet como en Son Sant Joan, como puntos de entrada de turistas y de desarrollo económico.

Realizamos numerosas actividades culturales, como conferencias. Intentamos explicar la historia de la aviación aquí en las Baleares y en España en general, y fomentar la cultura aeronáutica.

¿Qué proyectos futuros tenéis?

Nuestro proyecto más inmediato es la creación de la colección museográfica aeronáutica de las Baleares. Ya tenemos el edificio alquilado a AENA y estamos pendientes de su rehabilitación y adecuación.

También queremos crear un parque infantil aeronáutico. La disposición tanto de AENA como del Ayuntamiento de Marratxí es muy buena, y ya estamos realizando los trámites necesarios para sacarlo adelante.

Desde el año 1920, Son Bonet ha sido un epicentro de actividad aeronáutica. Durante la Guerra Civil, aquí hubo una base de aviones italianos. Fue el primer aeropuerto al que llegaron aviones comerciales con pasajeros desde Barcelona a Mallorca. Con el tiempo, Son Bonet se quedó pequeño por el gran volumen comercial y se construyó Son Sant Joan.

Hoy en día, Son Bonet es también el epicentro de la lucha contra incendios. Aquí está la base de IBANAT, así como helicópteros y aviones preparados para salir de inmediato.

¿Qué mensaje queréis transmitir a aquellos que aún no conocen vuestra labor?

Con la asociación y el espacio cultural que estamos impulsando, queremos acercar a la gente al mundo de la aviación. Nos gustaría que los amantes de la aeronáutica se involucraran en nuestras actividades y conocieran este apasionante proyecto.

Tel: +34 618 937 412
info@amigosaviacionhistorica.org

President: Guillem Company
amigosaviacionhistorica.org

EXPOSICIÓ BICMA / NIT DE L'ART DE PALMA 2024

Peeces del món

Sobrevolant vuit anys de la
Biennial Internacional de
Ceràmica de Marratxí
(BICMA)

La Misericòrdia, Palma
Sala d'exposicions de la capella

21 de setembre
Fins el 9 de novembre

De dilluns a dissabte
De 10 a 13 i de 17 a 20h

Curaduria: Jordi Pallarès

ceramicademarratxi.es

Consell de
Mallorca

la
Biennial
de
ceràmica

Ajuntament
de Marratxí